

Montessori školy Andílek - MŠ a ZŠ, o.p.s.

&

Asociace Montessori ČR

v rámci projektu Klíče k úspěšnému učení

č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008271

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Poskytování zpětné vazby

jako součást formativního hodnocení

Letty Rising

Co je to zpětná vazba? #1

- Je informací o tom, jak se nám daří při dosahování našich cílů
- V prostředí třídy jde o informaci poskytnutou učitelem, spolužákem, knihou, počítačovým programem nebo zkušeností s aspekty studentova výkonu či porozumění.
- Studenti používají zpětnou vazbu k potvrzení, zlepšení nebo přebudování existujících znalostí a dovedností.
- Zpětnou vazbu dostáváme neustále a díky ní přizpůsobujeme své chování. (Dáváme lekci a děti nedávají pozor; řekneme vtip a lidé se smějí)

Co je to zpětná vazba? #2

- Řeknete-li studentům „dobrá práce“ nebo „tohle je třeba zlepšit,“ představuje to promarněnou příležitost.
- Zpětná vazba musí být osobní a rychlá. Soustřeďte svou pozornost na relevantní a praktickou zpětnou vazbu studentům během výuky nebo brzy po ní, místo abyste spoléhali jen na sumativní hodnocení.
- Zpětná vazba je pro studenty zdrojem, ze kterého pramení aktivní kroky ke zlepšení vlastního vzdělávání.

Proč je zpětná vazba důležitá?

- Studie prokázaly, že zpětná vazba je jedním z nejdůležitějších nástrojů učitelů, které vedou ke zlepšení učení.
- Napomáhá studentům pochopit kde a jak se mají zlepšovat.
- Může motivovat studenty ke zlepšování se.
- Může vést ke zvýšenému pochopení, porozumění a výkonu.
- Může vést k vyšší míře zapojení studentů ve stanovování cílů, plánování úkolů, monitoringu a sebe-reflexi, což pomáhá utvářet a rozvíjet sebe-řízené studenty.

Příklady zpětné vazby

- Kamarádka říká: „Když jsem byla tehdy naštvaná, řekla jsi mnoho věcí, díky nimž jsem se pak cítila lépe. Tvá slova mi hodně pomohla.“
- Kolega reviduje můj příspěvek na blog a říká: „To, jak píšeš, je vážně přesvědčivé a plně udrží moji pozornost. Jenom na konci jsi nezmínila žádný kratší příběh, příklad toho, o čem píšeš, jako jsi tu udělala na začátku. Když takhle zmíníš nějaké kratší příběhy a příklady, hodně to tvůj článek přiblíží čtenářům a udělá ho zajímavějším.“
- Baseballový trenér řekne: „Pokaždé, když mávneš pálkou a mineš, tak jsi pořádně nesledoval míček. Když ho ale odpálíš až k plotu, tak jsi měl skloněnou hlavu a míček sledoval.“

Zásady pro dávání účinné zpětné vazby

Orientace na výsledek

- Člověk má cíl, dělá něco, aby svého cíle dosáhl a dostane informaci o své činnosti vzhledem ke svému cíli.
- Ve škole studenti často nemají jasno v tom, jaký je jejich konkrétní cíl, úkol, lekce. Je tak velmi důležité jim připomenout, jaký mají cíl a kritéria, podle nichž se sami hodnotí.

Transparentní

- Studenti si nechtějí připadat, jako by hádali. Chtějí od začátku vědět, co mohou očekávat. Je pak pro ně i snazší zpětnou vazbu zpracovat. Potřebují vědět „Tohle je to, na co se zaměřuji.“
- Velice nápomocný může být nějaký seznam očekávání, o který se studenti mohou opřít.

- Dobrá zpětná vazba vede k reakci a akci ze strany studentů. Jasně stanovuje činnosti a směřování, zaměření či plán dalšího postupu.
- Studenti by měli vědět, co mají dále dělat poté, co zpětnou vazbu dostanou.

Konkrétní a přizpůsobená na míru

- Nechceme dávat zpětnou vazbu, po které si studenti pomyslí: „A co to tedy znamená?“
- Zpětná vazba by měla být jasná, výstižná a vyjádřená srozumitelným jazykem.

Vhodně načasovaná

- Zpětnou vazbu dáváme okamžitě nebo v rozmezí maximálně několika dnů od dokončení práce/činnosti.
- Poskytuje vedení a další směřování v době, kdy je zkušenost s prací ve studentově mysli ještě čerstvá a aktuální.
- S dáváním včasné zpětné vazby mohou učitelé pomoci technologie a zpětná vazba od spolužáků.

Průběžná a neustálá

- Čím více zpětné vazby student dostane, tím lepší výkon bude podávat.
- Dobrá inspirace se nachází v počítačových hrách: Když neuspějete, okamžitě můžete začít znovu. Občas umožňují začít i přesně tam, kde jste naposledy skončili/kam až jste se dostali.

Konzistentní

- Informace musí být stabilní, přesné a důvěryhodné.
- Skupina učitelů nebo i studentů a učitelů se může sejít a definovat, co přesně znamená „kvalitní práce“.

Jak dávat směrodatnou zpětnou vazbu?

- Důvod proč dávat zpětnou vazbu: zvýšit výkon studentů
- Připravte se na rozhovor o zpětné vazbě: Čemu je třeba se věnovat? Jaký chcete z rozhovoru výstup? Jakých oblastí a témat se má zpětná vazba týkat?
- Buďte konkrétní: Nedávejte zpětnou vazbu, která vzbudí více otázek, než jich zodpoví (např.: „Musí se ti to příště povést líp“ vs. „Přidej prosím do toho příběhu více podrobností, lépe propoj odstavce a seřad’ události ve svém příběhu tak, aby šly za sebou.“)

Zpětná vazba se musí dávat s opatrností

- Způsob, jakým zpětnou vazbu dáváme, může ovlivnit to, jak bude přijata.
- Pokud není přijata dobře, může vést ke snížení motivace studenta.
- Zpětná vazba je objektivní, konkrétní, bez hodnocení a posuzování.
- Zpětná vazba může být kontraproduktivní, pokud:
 - se studenti cítí být pod drobnohledem
 - studenti interpretují zpětnou vazbu jako pokus o manipulaci
 - studenti cítí, že soutěží se svými spolužáky

Jak zlepšit dávání zpětné vazby ve vaší třídě? #1

- Při dávání zpětné vazby k práci studentů je kvalita důležitější než kvantita. Ohleduplná, konstruktivní a odpovídající zpětná vazba na několik málo činností je lepší než zpětná vazba na veškerou práci a aktivity.
- Používejte popisný jazyk a zcela se vyhněte jakémukoliv hodnocení či radám.

Jak zlepšit dávání zpětné vazby ve vaší třídě? #2

- Berte v úvahu úhel pohledu studentů a to, jak vnímají sami sebe.
- Propojte zpětnou vazbu se studentovou snahou spíše než jeho dovednostmi.
- Pěstujte prostředí a atmosféru, která vítá chyby a opravnou zpětnou vazbu. Vytvořte bezpečné prostředí a poukazujte na přínosy zpětné vazby v procesu učení.

Jak zlepšit dávání zpětné vazby ve vaší třídě? #3

- Předejte studentům odpovědnost za jejich vzdělávání. Když studenti mají autonomii a kontrolu, cítí se odpovědní za své vzdělávání a jsou vnímavější k vyhledávání, přijímání a využívání zpětné vazby ke sběru informací.
- Do procesu dávání a dostávání zpětné vazby zapojte každého ve třídě. Znamená to i vás, učitele! Čím více zdrojů pro zpětnou vazbu existuje, tím bude včasnější a lépe uvedená do praxe. Můžete studenty naučit, aby si dávali zpětnou vazbu navzájem.

Efektivní zpětná vazba od spolužáků #1

- Využívejte seznam zásad dávání zpětné vazby, aby se studenti naučili, jak dávat laskavou, přesnou, konkrétní a konstruktivní zpětnou vazbu. Tyto zásady můžete vytvořit spolu se svými studenty!
- Učiňte zpětnou vazbu anonymní. Studenti dávají podrobnější zpětnou vazbu, když jsou anonymní.

Efektivní zpětná vazba od spolužáků #2

- Kontrolujte a mírněte zpětnou vazbu od studentů. Přečtěte si zpětnou vazbu mezi studenty a pro větší vyváženost nabídněte vlastní pohled na věc.
- Požádejte studenty, aby reagovali na zpětnou vazbu, kterou dostávají. („Dej zpětnou vazbu na zpětnou vazbu, kterou jsi dostal!“)

Příklady otázek pro zpětnou vazbu

- Najděte tři místa, v nichž je gramatika nebo interpunkce nesprávně. Vysvětlete, proč je nesprávně a ukažte, jak to může být napsáno správně.
- Jaký odstavec považujete za nejvíce popisný? Proč?
- Které části eseje by prospělo více podrobností?
- Je zde nějaká část, u které potřebujete dodatečné vysvětlení nebo objasnění, abyste lépe porozuměli tématu?

Neefektivní zpětná vazba a jak se jí vyhnout?

- Známkování jako zpětná vazba
- Vnější odměny/motivace
- Porovnávání studentů
- Neurčitá zpětná vazba
- Příliš mnoho zpětné vazby najednou
- Dávání zpětné vazby, když ještě studenti nemají o tématu dostatečné znalosti a porozumění